

N SCHOOL AL WADI AL KABIR

FINAL TERM EXAMINATION 2023-24		
CLASS-VI	SUBJECT- SANSKRIT - 2 nd Language	MAX. MARKS: 80
Date: 12/03/2024	SET: ONE	Time: 3 hours

General Instructions

1. All questions are compulsory.
2. The question paper consists of 9 questions.
3. There is no overall choice. However, internal choices have been provided.
4. This question paper consists of 5 printed pages.

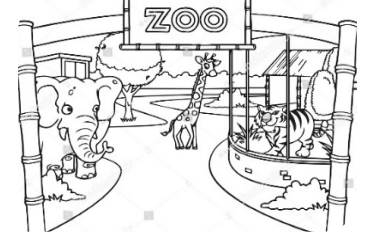
प्रश्न 1. अधोदत्तं चित्रं दृष्ट्वा गद्यांशम् च पठित्वा एतदाधारितानि प्रश्नानि उत्तरत ।

{ Answer the question below based on the Passage }

10

दिल्ली-नगरे एका जन्तुशाला अस्ति । तत्र अनेके जीवाः सन्ति । सिंहाः पञ्जरे गर्जन्ति । मृगाः चरन्ति धावन्ति च । वानराः वृक्षेषु कूर्दन्ति । मयूराः नृत्यन्ति । खगाः मधुरं कूजन्ति । तत्र भल्लूकाः गजाः, चित्रकाः, सर्पा अपि सन्ति । जनाः तत्र भ्रमन्ति आनन्दं च अनुभवन्ति ।

1. एक पदेन उत्तरत -
  - (i) पञ्जरे के गर्जन्ति ?
  - (ii) जन्तुशाला कुत्र अस्ति ?
2. पूर्णवाक्येन उत्तरत -
  - (i) वानराः किं कुर्वन्ति ?
  - (ii) के चरन्ति धावन्ति च ?

ग. उचितम् उत्तरम् चित्वा लिखत -

- (i) 'भ्रमन्ति' इति क्रियापदस्य कर्तृपदं किम् अस्ति ।
  - (क) तत्र
  - (ख) जनाः
  - (ग) आनन्दम्
- (ii) 'जन्तुशाला' इति पदे का विभक्तिः ?
  - (1) द्वितीया
  - (ख) तृतीया
  - (ग) प्रथमा
- (iii) 'सन्ति' इति पदस्य एकवचने किं रूपं भवति ?
  - (1) अस्ति
  - (ख) स्तः
  - (ग) असि
- (iv) 'मधुरम्' इति पदस्य विलोमपदम् किम् ?

(1) कठोरम्

(ख) कोमलम्

(ग) कटु

प्रश्न – 2 (i) समुचितधातुरूपम् लिखत (Write an appropriate form of verb)

5

उदाहरण - आवाम् चित्रं --- रचयावः --- । (रच् – रचय्)

1. अहम् भोजनं ----- । (पच)
2. वयं पत्रं ----- । (लिख्)
3. अहम् कविताम् ----- । (पठ्)
4. वयं वहिः ----- । (खेल्)
5. त्वम् विद्यालयम् ----- । (गच्छ्)

(ii) उचितम् अव्ययशब्दम् लिखत Fill appropriate indeclinable words -

5

मन्दम्, कुत्र, शवः, शीघ्रम्, अद्य

1. ----- शनिवारः अस्ति ।
2. ----- अवकाशः अस्ति ।
3. गजः ----- चलति ।
4. रेलयानम् ----- चलति ।
5. सः ----- गच्छति ?

प्रश्न – 3 (i) मञ्जूषायाः उचितकर्तृपदम् चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत । (Fill in the blanks with appropriate subjects from the given box.)

4

रामः, तौ, सैनिकाः, त्वम्, यूयम्, अहम्, आवाम्, वयम् ।

1. ----- हसति । ख. ----- नमतः ।
- ग. ----- चलावः । घ. ----- पठथ ।
- ड. ----- धावामः । च. ----- पतसि ।
- छ. ----- लिखामि । ज. ----- रक्षन्ति ।

(ii) एकपदेन उत्तरत । (Give one word answer)

6

1. बालकः किम् पिबति ? ख. यूयम् कान् लिखथ ?
- ग. कृषकाः किम् कर्षति ? घ. गजः किम् खादति ?

ड. सैनिकाः कं रक्षन्ति ?

च. जनाः कानि जिघ्रन्ति ?

प्रश्न – 4 (i) उचितपदैः रिक्तस्थानानि पूरयत । (Fill in the blanks with correct words.) 3

1. वयं ----- वदामः । (मुखेन, मुखे)
2. जनाः ----- गच्छन्ति । (विमानेन, विमानम्)
3. बालकाः ----- क्रीडन्ति । (कन्दुकेन, कन्दुकान्)
4. नराः ----- चलन्ति । (पादैः, पादाभ्याम्)
5. कृषकाः ----- क्षेत्राणि सिञ्चन्ति । (जलेन, जले)
6. सर्वे जनाः ----- पश्यन्ति । (नेत्रेण, नेत्राभ्याम्)

(ii) कोष्ठकेषु दत्तेषु शब्देषु चतुर्थीविभक्तिप्रयोगेन रिक्तस्थानानि पूरयत । Fill in the blanks with forth declension of the words given in the brackets.} 5

1. वयं ----- विद्यालयं गच्छामः । {पठन}
2. जनाः ----- उद्यानम् गच्छन्ति । {भ्रमण}
3. गृहम् ----- भवति । {निवास}
4. ----- नमः । {जनकम्}
5. सैनिकाः ----- गच्छन्ति । {रक्षा}

प्रश्न – 5 (i) प्रश्ननिर्माणम् कुरुत । Frame questions. 6

- क. पर्वतात् नदी वहती । ख. बालकः भीतः अस्ति ।
ग. वृक्षात् पत्राणि पतन्ति । घ. मेघेभ्यः वर्षा भवति ।
ड. बालकाः फलानि खादन्ति । च. छात्राः अध्यापिकाभ्यः पठन्ति ।

(ii) कोष्ठकात् उचितं विकल्पम् चिनुत । (Choose the correct answers from the brackets.) 2

1. कस्य स्वरः कर्कशः भवति ? {कोकिलस्य, काकस्य, मयूरस्य}
2. केषां कूजनं मनोहरं भवति ? {पशूनाम्, मत्स्यानाम्, खगानाम्}
3. कस्य स्वरः मधुरः भवति ? {कोकिलस्य, श्वानस्य, शुकस्य}
4. केषां गुञ्जनं मधुरं भवति ? {पशूनाम्, भ्रमराणाम्, खगानाम्}

(iii) अधोलिखितेषु पदेषु षष्ठीविभक्तिपदानि चित्वा लिखत । (Choose & write the sixth declension words from the following.) 4

पुष्पाणाम्, प्रकाशेन, विद्यालयः, गंगायाः, पत्रस्य, पत्रेण, लेखम्, चन्द्रस्य,
बालिकायाः, खगयोः, युष्माकम्, नदीनाम्. कलमेन, वृक्षात्, भ्रमराः।

प्रश्न –6 (i) उदाहरणानुसारेण वाक्यानि शुद्धानि कुरुत । (Correct the following as directed.) 6

उदाहरणम् – उद्यानस्य वृक्षानि सन्ति । उद्याने वृक्षानि सन्ति ।

1. खगाः वृक्षानाम् तिष्ठन्ति ।
2. सिंहाः वानराः च वनाय वसन्ति ।
3. विद्यालयस्य शिक्षायाः प्रसारः भवति ।
4. अस्माकं गृहम् दिल्लीनगरस्य अस्ति ।
5. भारतेन अनेकानि प्रसिद्धानि तीर्थानि सन्ति ।
6. जलेभ्यः सुन्दराणि कमलानि विकसन्ति ।

(ii) संवादे रिक्तस्थानानि पूरयत । (Fill in the blanks in the conversation.) 4

पुत्रः - भो जनकः ! किम् (1) ----- कन्दुकेन क्रीडामि ?
जनकः - आम् ! परं त्वं केन सह (2) ----- ?
पुत्रः - अहम् (3) ----- सह क्रीडामि ? {मित्र}
जनकः - तव (4) ----- कुत्र अस्ति ?
पुत्रः - सः बहिः (5) ----- अस्ति ? {उद्यान}
जनकः - तर्हि गच्छ क्रीड च ।

प्रश्न – 7 चित्रं विलोक्य वाक्यम् पूरयत । (Look the picture & fill appropriate word.) 4

यत्र-तत्र, रोचते, आम्र वृक्षः, पीतः, खादन्ति, फलानि मधुराणि, पथिकाः, खगाः ।

1. एषः ----- अस्ति ।
2. अस्य ----- सन्ति ।
3. अस्य फलस्य वर्णः ----- अस्ति ।
4. अस्य शाखायां ----- निवसन्ति ।
5. ----- विश्रामम् कुर्वन्ति ।
6. खगाः अपि फलम् ----- ।
7. सज्जनाः एषः ----- रोपयन्ति ।
8. मया आम्रम् अति ----- ।

प्रश्न – 8 मूल्यपरकम्

8

1. किम् त्वं वृद्धजनानाम् आज्ञाम् पालयसि ?
2. किम् त्वं परेषाम् सहायताम् करोषि ?
3. किम् त्वं प्रकृतेः सौन्दर्यम् रक्षसि ?
4. किम् त्वं नदीजले अवकरम् क्षिपसि ?
5. किम् त्वं पादपान् रोपयसि ?
6. किम् त्वं गुरुजनानाम् ध्यायसि ?
7. किम् त्वं सर्वेभ्यः मधुरं वचनं वदसि ?
8. किम् सभामध्ये उच्चैः हसनीयम् ?

प्रश्न – 9 (क) रिक्तस्थानम् पूरयत Fill in the blanks.

4

मूल शब्द	विभक्तिः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
अस्मद्	प्रथमा	अहम्	-----	-----
युष्मद्	षष्ठी	-----	युवयोः	-----
तत्	द्वितीया	-----	-----	तान्
तत्	सप्तमी	तस्याम्	-----	-----

(ख) रिक्तस्थानम् पूरयत Fill in the blanks.

4

मूल शब्द	विभक्तिः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
बालक	तृतीया	बालकः	-----	-----
लता	चतुर्थी	लतायै	-----	-----
देव	संबोधन	-----	हे देवौ !	-----
मित्र	पञ्चमी	-----	मित्राभ्याम्	-----

*****